

UN GRAN COMENÇAMENT

L'Assemblea de la Diputació Provisional de la Generalitat

«Comencem.» Amb aquesta paraula va obrir el senyor Serrallera l'Assemblea de la Generalitat. Hi ha una gran poesia en el començament de les coses. Però, quan d'aquest començament arrenca un període històric, iniciat amb un acte històric, es comprèn que l'emoció produeix una mica d'esgarripança a cada un dels assistents a l'Assemblea, diputats i públic. I encara que aquesta emoció aparegués velada per certs

aquest grup de patriotes sabrà interpretar el pensament de tots els catalanistes i de tots els homes liberals de Catalunya.

La Diputació de la Generalitat necessita ara el respecte de tothom. L'autoritat que té ha d'ésser reforçada amb l'assistència moral de tot Catalunya. Aquest és el deure de tots els catalans en aquest moment.

En sortir aquest número al carrer, el President de la Generalitat haurà llegit el

De Dijous — a Dijous

Les converses de Chequers

Brunning i Curtius, ministres alemanys, s'han entrevistat amb col·legues seus anglesos: també per primera volta des de l'any 1914, el rei d'Anglaterra ha rebut en visita oficial dos ministres alemanys.

Els eterns elements d'extrema dreta d'arreu del món, els professionals de l'hostilitat, han dit que era un fracàs. Els només venen els valors inferiors i més terre-à-terre. D'allò que vulgarment se'n diu qüestions immediates. Però, esguardant-ho d'una manera serena, ningú no podrà negar que les converses de Chequers representen un pas essencial per la consagració de la pau definitiva del món.

Perquè és evident que encara, poc o molt, el món està en estat de guerra. Mentre hi hagi nacions que frueixin de la consideració oficial de vencedores i altres de vençudes; mentre les unes tractin com a tals les altres, no pot dir-se que hi hagi pau. Fixeu-vos-hi bé: d'ençà de 1914 cap ministre alemany no havia estat rebut pel rei d'Anglaterra. Alemanya estava sota l'acció d'un càstig social internacional.

I el fet que una gran nació estigués en aquesta forma, per tot aquell que conegui el valor dels imponderables, no es pot negar que té una enorme transcendència i derivacions nombroses, totes contràries a la pau moral, condició prèvia de la material.

Nosaltres no ignorem, per altra banda, que la gran guerra va deixar un pòsit de greuges i mals records que no podien ésser liquidats en un moment. I encara que, després d'haver-ho estat en el cervell de les persones d'élite, havia de romandre molt de temps a l'ànima de les masses, les quals són sempre de reacció més lenta i més difícil.

Però, amb tot, des del moment que les nacions en guerra acordaren obrir el període pacífic, cal anar de cara a la pau i a la concòrdia per totes les maneres i mitjans possibles. Cal organitzar, per etapes, l'oblí del passat i convertir la malícia en confiança, l'odi en col·laboració, l'allunyament en acostament; cal, sobretot, que els uns oblidin que han estat els vencedors, si volen que els altres no es recordin que han estat vençuts. I sempre és una llavor de discòrdia que un poble tingui massa present que ha estat vençut. La única manera d'impedir aquesta memòria, és tractar-lo amb un peu de perfecta igualtat i deferència.

I, aleshores, el pas més difícil sempre és el primer. La qüestió és trencar el glaç. No hi fa res que de moment hom no arribi a cap resultat definitiu; de tota manera, queda obert el camí de les converses; no hi ha por. Tard o aviat, per elles s'aniran tractant i resolent els problemes que restaren damunt la taula a la primera entrevista.

Per això ara, en considerar les converses anglo-alemanyes de Chequers, reconeixem alhora que des d'un punt de vista no han donat gaire resultat; però, virtualment, els han donat tots.

I el fet és encara més de celebrar perquè es tracta d'Anglaterra i Alemanya, les dues nacions que, en realitat, feren la guerra de l'any 1914. Evidentment la rancúnia de França i Alemanya, ancestral i crònica, té un caràcter més espectacular; però l'oposició dels dos imperis — el de terra i el de mar — posava en joc cúmuls de forces ponderables i imponderables de molta més importància. No era un odi tan cordial, però era pitjor; era reflexionat i metòdic. Les lluites de campions de pes fort mai no són tan mogudes com les de pesos més mitjans; però els cops, en canvi, són més terribles. — R. LL.

MIRADOR INDISCRET

Victima de l'habitud

Alguns diaris ho han dit, d'altres ho han dissimulat. El fet és que el senyor Bosch Labrés, que llegí el missatge d'adhesió de les entitats econòmiques, sofí un lapsus i parlà del *Gobierno de Su Majestad*, la qual cosa provocà una certa sorpresa, manifestada amb rialles i murmurs, que l'obligà a excusar-se.

Però el que no han dit els diaris — i per això ho diem en aquesta secció, destinada a subsanar tals omissions — és que el senyor Bosch Labrés donà, en veu baixa, aquesta altra excusa al senyor Alcalá Zamora:

—Sólo hace mes y medio...

Falta d'adaptació

Segurament, obeint també un atavisme, el senyor Serrallera, president d'edat de l'assemblea de constitució de la Diputació provisional de la Generalitat, anava preguntant «¿Se aprueba?» cada vegada que calia.

I el secretari, en llegir documents, deia «Diputació provincial» en lloc de «Diputació provisional», i havia de rectificar-ho.

Dos espectadors interessats

Entre el públic que assistí a la primera reunió de la Diputació Provisional de la Generalitat, vàrem veure l'amic Ragasol, que treia el cap per una de les portes, i l'amic Barjau, que treia el cap per una altra.

Els dos candidats empatats, esperaven — amb comprensible impaciència — el fall de l'assemblea sobre llur terrible situació.

Reunida la Ponència d'actes, es fa pública que el dictamen referent a l'elecció de Badalona, no es donarà a conèixer fins l'altra sessió. Ens girem per veure quina cara hi posen els interessats.

Però ja no hi són. Automàticament, han desaparegut tots dos.

Una mala estona d'un diputat

El secretari — per edat — de l'assemblea de constitució de la Generalitat de Catalunya, acabava de llegir els noms dels diputats proclamats.

Un dels que seien en els escons, com a diputat electe, va tornar-se groc. Va aixecar-se, i corregué a parlar amb els senyors de la Ponència dictaminadora d'actes.

—No m'ha nomenat!

El senyor Martí Esteve demana la paraula. Remarca que el senyor Josep A. Trabal, elegit per majoria pel districte de la Concepció, no ha d'estar supeditat a la solució que hom doni a l'empat entre els altres dos candidats triomfants per minoria. L'assemblea hi està conforme. I el senyor Josep A. Trabal és proclamat diputat amb tots els ets i uts.

El senyor Trabal, tot vermell, travessa novament la sala i passa a ocupar, altra vegada, l'escó abandonat. Pel camí, ha d'aturar-se unes quantes vegades. Tothom el felicita, i ell agraeix, amb efusió, aquestes proves d'afecte. Ningú, però, no li treu la mala estona que ha passat.

Serra i Moret i els Lluïsos

El senyor Serra i Moret parla per telèfon: el feliciten per la seva elecció per Mataró, es veu que li pregunten qui era el seu contrincant:

—...En Lluís Massot?

—...

—Ah, sí; vull dir En Lluís Jové: tot sovint em confonc: com que tots dos són «Lluïsos».

Confusió capil·lar

Diumenge passat, a l'aplec sardanistic del bosc de les Mercetes, unes quantes noies s'aproparen a En Melcior Font. Tenien moltes ganes — deien — de conèixer un tan inspirat poeta, que s'ha sacrificat tant per Catalunya, i li donaven flors i llacets.

—I al seu secretari també el volem conèixer. Crec que també és poeta — fa una d'elles, i adonant-se d'En Gassol, l'obsequia a la seva vegada.

S'havien confós de cabellera, sense adonar-se que, la cabellera d'En Gassol essent més important que la d'En Font, aquest havia d'ésser el secretari d'aquell.

Interpretacions

En el banquet de germanor celebrat a Maricel diumenge, pel Centre Autonomista de Dependents, després d'haver parlat alguns oradors, En Campalans fou invitat a dir-hi la seva.

En aquest precís moment (quarts de cinc de la tarda) els que exploten les diferents atraccions del parc, prescindint de tota cortesia, naturalment, allunyats de l'emoció d'aquell acte, engegaren els motors i un soroll de ferrament i grinyols esferedors envaí l'aire.

En Campalans, tot nerviós, es posà dret i digué:

—Amb aquest brogit no hi ha manera de poder parlar. Seré breu. I en el moment que ho cregueu convenient, m'aplaudiu i m'asseureu.

En efecte, al final d'un brillant paràgraf, fou ovacionat, i, consegüent amb el que havia advertit, s'assegué tot manotejant d'una manera desesperada.

Un autonomista reconstruït, situat en un angle llunyà que, amb tot i els esforços que havia fet no podé entendre el que En Campalans havia dit, preguntà a un del seu costat, situat dalt una cadira:

—Què hi ha? Què ha dit?

—No ho sé — va fer un que devia ésser viticultor —, però pel gest, semblava que volgués caçar la mosca mediterrània.

"Republicans del 16 d'abril

Els seus amics havien observat que l'escultor Viladomat, en parlar de certes persones que no cal anomenar perquè tothom en coneix alguna o altra, en deia republicans del 16 d'abril.

Donat el tarannà del nostre amic, molts no s'estranyaven d'aquest canvi de data, però una vegada que algú l'hi va fer observar, l'escultor Viladomat va dir:

—Ja sé el que em dic. El 14 d'abril encara no es sabia si la República estava segura, i els que jo vull dir van esperar un parell de dies per declarar-se republicans.

Errades d'estil i d'impremta

Del Ciero, en la seva ressenya de la commemoració de les bases de Manresa: «*Daniell Cardona leyó a continuación unas cuartillas de Pedro Aladert, «plagadas» de interesantes datos «históricos».*»

En aquest cas, l'art ha estat vençut per la matèria.

Els espartans

Hi ha un senyor de Barcelona, habitant de l'Avinguda del 14 d'Abril, la qual per ell continua essent d'Alfonso XIII, pare de sis belles minyones.

Però també guarda sis bales dintre d'una pistola automàtica.

—Mai no cauran vives en mans dels bolxevics — fa, sublim, a les seves amistats i coneixences.

Prova convincent

Un col·laborador nostre va trobar, fa pocs dies, un ex-periodista, cèlebre per una canard de què fou víctima i que algun dia explicarem.

Feia temps que no s'havien vist. I parlaren, és clar, de tot. L'ex-periodista, comentant el canvi de situació, deia:

—Es clar que això s'havia d'acabar. Havia de venir per força la república. La dictadura no comptava amb res. Les Unions Patriòtiques eren un aplec de mala gent. Figureu-vos que jo me'n vaig fer, i així i tot no vaig poder passar de secretari del Papiol!

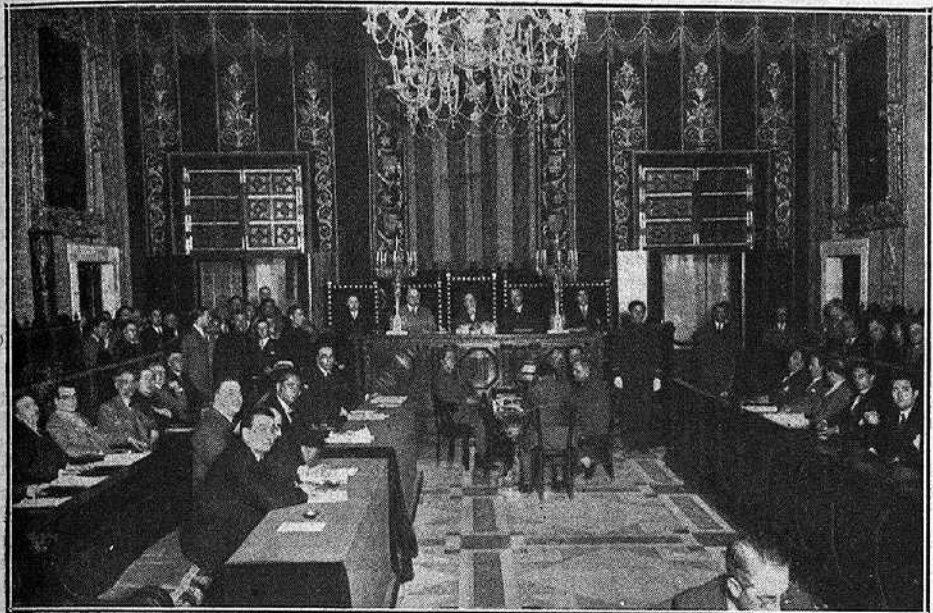
Aclariment satisfactori

Els «Quatre d'Infanteria», com anomenen a Madrid l'equip del Ministeri d'Economia (Nicolau d'Oliver, Barbey, Cuito i Raventos), vénen tot sovint a Barcelona. Gairebé es podria dir que hi passen el diumenge, si no fos que el més destacat, En Nicolau, ve a Barcelona per anar-se'n a pendre el sol i l'aigua en algun recó de la Costa Brava.

Un diumenge d'aquests, en un restaurant de prop de S'Agaró, acabat el dinar, En Nicolau demanà una copa de conyac per acompanyar el cafè. El cambrer, decidit a portar un conyac a l'altura de la personalitat del client, portà una botella de «Fundador». Però el conyac d'aquesta marca duu una etiqueta que en el temps que som produïx una certa sorpresa. Diu: «Dedicado a Su Majestad el Rey Alfonso XIII. FUNDADOR».

Un dels companys d'excursió del ministre, semblant-li que es tractava d'una frase inacabada, afegí a seguit de la darrera paraula: «de la República Española».

Amb aquesta petita addició, En Nicolau pogué beure el conyac sense escrúpols de consciència.

Primera sessió de l'Assemblea de la Diputació Provisional de la Generalitat

detalls massa democràtics per a una cerimònia tan solemne, com el vestit de carrer i el fum dels cigars dels diputats, l'emoció hi era. Les converses que, abans de la sessió, sostenien els diputats en els salons que donen al carrer de Sant Honorat, que és la part més venerable d'aquella casa, dissimulaven també una emoció que només descobríen en la conversa íntima. Feia molts anys que Catalunya esperava aquesta hora solemne, profetitzada pels homes més il·lustres de la nostra renaixença i preparada minuciosament per En Prat de la Riba, l'home que havia arribat a muntar una ficció perfecta d'una assemblea, com si es proposés que féssim un llarg aprenentatge de sobirania. Feia molts anys que imaginàvem una diada com la d'avui, i veus aquí que ja és un fet, gràcies a l'audàcia d'un gran patriota, Francesc Macià.

La sessió va començar a les sis de la tarda. El bocí de cel que hi havia sobre el Pati dels Tarongers era d'una bellesa incomparable. L'aire era perfumat i vivificant. Dintre el saló de sessions, l'atmosfera era molt densa: hi feia molta calor, una calor patriòtica, augmentada potser per aquell pa d'or de l'enteixinat i els tres salomons. Al fons, sobre la presidència, hi havia un tapís amb un escut de Catalunya ardent com els colors de juny.

Només va haver-hi un discurs en la sessió inaugural, el del senyor Serrallera, com a president d'edat, «trist privilegi» deia ell, honorós privilegi diem nosaltres, quan una vida posada al servei del país culmina en tan alt honor.

El senyor Serrallera va dir que calia que el seny, la serenitat i el valor presidissin les sessions de l'Assemblea, protectors admirables que sant Jordi reconeixeria com a seus. El seny i la serenitat i el valor eren les característiques d'En Prat de la Riba i són les característiques d'En Macià. En aquesta hora és útil recordar que aquestes virtuts foren el numen del primer president de la Mancomunitat i del primer president de la Generalitat nova. L'un havia estat a la presó, i a la presó va contraure la malaltia de la qual havia de morir; l'altre ha passat la seva vellesa a l'exili. Si entre Prat de la Riba i Macià hi ha hagut presidents de tota mena, la història serà benèvola, perquè de la major part d'ells no podrà dir-ne ni un mot.

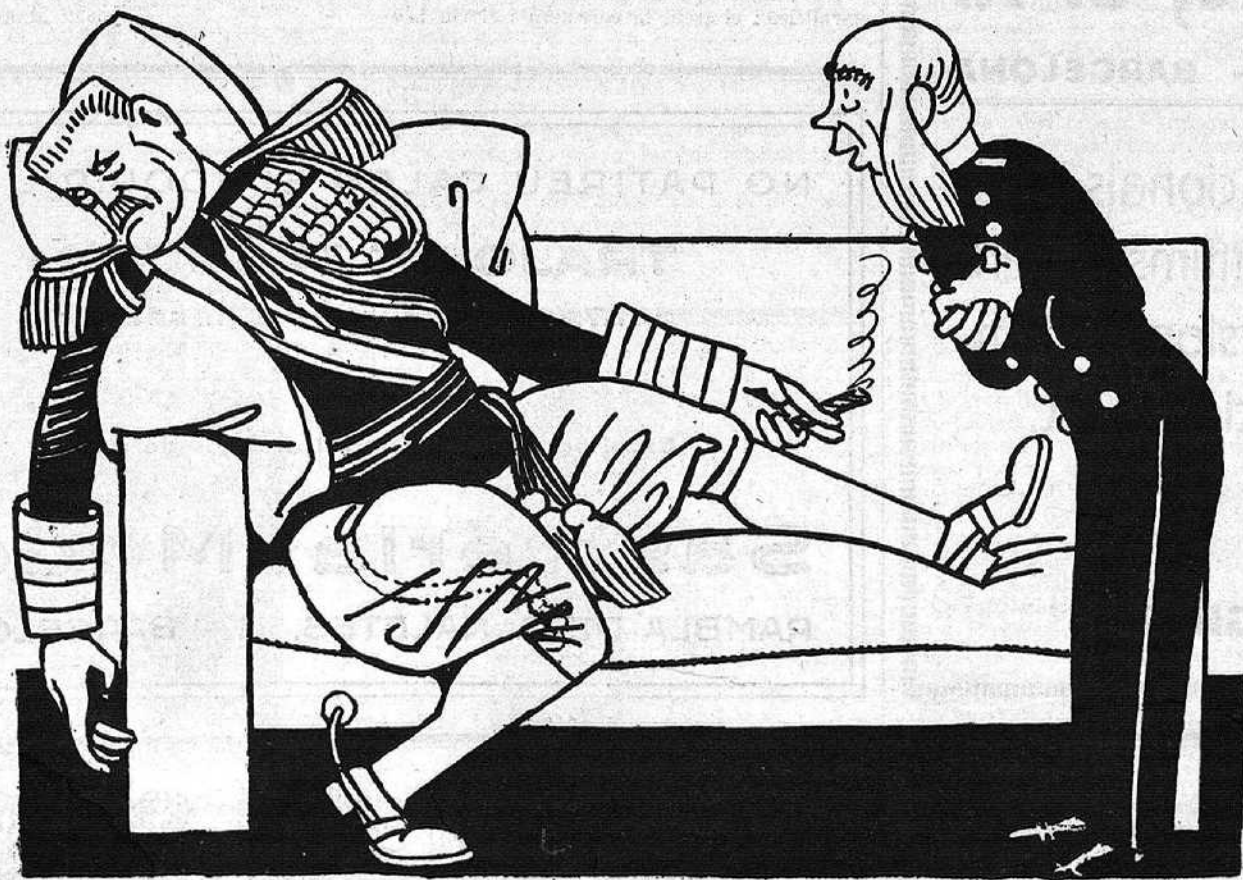
L'acte principal de la sessió inaugural fou l'elecció de president de la Diputació de la Generalitat, elecció que va recaure a favor del senyor Jaume Carner, un català il·lustre que ha lluitat tota la seva vida per la causa de la llibertat de Catalunya.

Serrallera i Carner! A l'hora solemne en què Catalunya ha de redactar el seu Estatut d'autonomia, els municipis han fet bé de comptar amb aquests dos noms. A la Diputació de la Generalitat hi ha quasi tots els matisos del pensament català, i els que no hi són poden estar segurs que

missatge a la Diputació de la Generalitat, i aquest dijous començaran els veritables treballs de l'Assemblea i es nomenarà la ponència que ha de redactar l'Estatut de Catalunya.

A ningú no se li escaparà l'interès que té el nomenament de la ponència ençà, regada de la tasca de redacció de l'Estatut. Convindria que la serenitat i el seny que demanava el senyor Serrallera als diputats s'escampés sobre tot Catalunya. La redacció de l'Estatut necessita un ambient de fidelitat i concòrdia. Mentre es redacti l'Estatut, hi ha d'haver un silenci respectuós al carrer. Aquest seny, aquesta serenitat, aquesta fidelitat i aquest respecte seran la prova més excel·lent de valor que podem oferir els catalans en aquest moment. De l'actitud d'ara dependrà potser l'èxit de l'Estatut durant el referèndum de Catalunya i davant les Corts d'Espanya.

Amb un prestigi moral que no ha tingut mai cap català des de Pau Claris ençà, el president Francesc Macià és el president de tots els catalans. Ell és la perxa del paller, l'eix de tot Catalunya. Com a catalans i com a liberals li devem fidelitat i gratitud. Pensem que l'èxit dels treballs de l'Assemblea depèn tant dels diputats com del públic dispers sobre tot el territori català.

COM A CAL OGRE

Martínez Anido. — M'avorreixo, Pepe...

Pepe. — No s'amoïni el senyor: ja li tinc amanits dos obrers amb salsa tàrtara.

Cadàvers en existència

Quan el doctor Parrizas era secretari del Col·legi de Metges de Barcelona, rebé un bon dia la visita d'uns quants senyors que resultaren ésser espiritistes.

Els visitants, amb la cara il·luminada, exposaren al doctor Parrizas llur desig de fer experiències amb morts per tal de veure si era possible retornar-los a la vida, mitjançant pràctiques inofensives. Creien que el doctor Parrizas, pel càrrec que ocupava, li fóra fàcil de proporcionar-los material per a aquestes experiències.

Al granad doctor Parrizas, per evadir-se d'una petició tan estrafolària, no se li acudí altra resposta que aquesta, que potser no convencé els visitants, però que té més gràcia que una de raonable:

—Tendrán ustedes que volver dentro unos días, pues ahora estamos sin existencias. Acaban de salir nuestros viajeros con los muestrarios.

Preferències

Dilluns passat, sortint del Parc, de la conferència que en el Museu de la Ciutadella donà Joaquim Folch i Torres, l'Angel Ferran fou convidat per un amic a pujar al seu auto.

En baixar, En Ferran preguntà a l'amo del cotxe:

—Què és això?—referint-se a l'auto.
—Un Mathis—respongué el propietari.
—La veritat, més m'estimaria un Renoir—va dir En Ferran.

L'Intel·lectual

Per a alguns habituals del Frontó Novetats, l'Intel·lectual designa ni més ni menys que el pilotari Casals, el qual, quan no juga a la canxa, sinó que fa d'espectador, llegeix els articles de l'Ortega i Gasset i coses semblants.

Un dia, entrà Uzcudun al Frontó, i el públic, que el reconegué, li tributà una ovació.

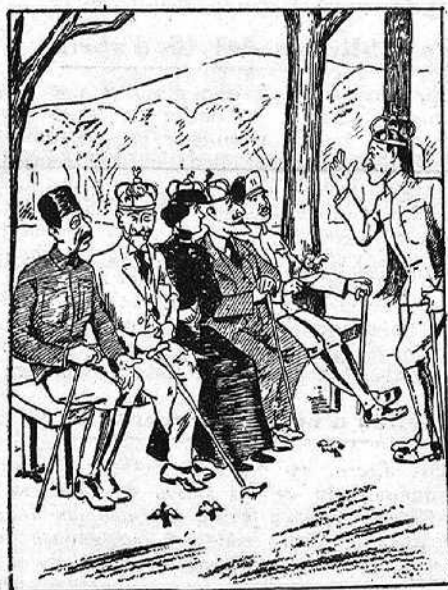
Uns amics nostres sentiren al seu darrera una veu que deia:

—Sigue el cuento vasco.
Es tombaren i reconegueren el pilotari Casals, el qual afegí encara:
—Entraría Ramón y Cajal, y nadie se daría cuenta.

Demanda de col·laboració

En un diari de Barcelona ha aparegut aquest anunci, que si més no és curiós:

«Escrivir inaudito. —Desearia persona muy ilustrada que se interesase por mis obras y trabajos literarios. Exijo pruebas infalibles. Mi situación es crítica y mi ilustración exigua. Diferencias partidas. Carlos Buñil, Caena, 25, 3.º, 2.º»

Alfons.—Em sembla que en aquest banc podré seure amb bona companyia.

Els tamarades.—Sí, però cada lloc costa una corona.

(Humorística Listy, Praga)

PATRIOTISME DOMINICAL

Discursos i paisatge

Seguint el costum francès que vol que cada diumenge els ministres surtin de París i se'n vagin a tal o tal banda a realitzar actes de política governamental, els homes de la Generalitat de Catalunya han emprès també una tasca feixuga de romiatge dominical, mig turístic, mig apostòlic. Cada diu-

Finalment, la brillant commemoració d'aquest moment històric del catalanisme, que s'acaba de celebrar, ha fet revivir amb tota l'esplendor i l'exaltació desitjada el record de les cèlebres Bases. Els diaris i els oradors ens han cantat la lletania gloriosa dels noms il·lustres i de les seves ambicions, les quals, en l'any 1892, tenien un aire de folia. Totes les ombres venerables han estat evocades. En l'acte del diumenge, al Kursaal de Manresa, les esmentades ombres no tingueren, per dir-ho així, un moment de tranquil·litat. Els oradors se les passaven de mà en mà, i les ombres, en la seva absència il·luminosa, rebien ovacions i ovacions... De tant en tant, la testa venerable del senyor Pau Font de Rubinat, l'únic supervivent dels que feren les Bases de Manresa, s'acotava, a l'escenari, com demanant perdó de la seva presència material en l'acte.

El balcó de l'Ajuntament a Manresa

El balanç aritmètic de la diada és: quinze discursos al Kursaal, davant de tres mil persones.

—Catalunya, el poble de Catalunya, la llibertat de Catalunya, l'Estatut de Catalunya...

Aquests temes foren el canemàs dels quinze discursos. La personalitat i la fantasia de l'orador tenia cura de presentar-los amb una safata més o menys brillant. El primer premi d'aquesta mena de jocs florals del catalanisme polític, se l'endugué, de molt llarg, En Jaume Bofill, que pronuncià una peça oratòria de tot primer ordre. Després,

es feren remarcar la cabellera realista de Joan Estelrich i la cabellera romàntica de Ventura Gassol... Si la seva joventut no l'hagués posat fora de tota sospita, el poeta de la Generalitat hauria tingut molta feina amb un vell, molt vell. Duu barretina i ves-

bregat. De tant en tant, cansats, potser, per la monotonia del viatge, aquests elements de mapa s'entretenen una mica, s'entrecreuen, canvien les posicions, saltan l'un pel damunt de l'altre, però això no dura gaire i el tren, el riu i la carretera continuen amunt, disciplinadament. Passen les colònies fabrils, uniformes, regulars: la fàbrica, a baix, a la vora del riu; més amunt, l'edifici on viuen els obrers, amb els prestatges de les eixides; a dalt de tot, l'església. Curiosos sandvitx arquitectònic, amb alguna cosa de símbol.

Ja som a Berga. Diumenge de Patum. Hem pujat a Queralt i hem admirat el panorama tal com Déu mana i tal com sol·liciten els bergadans. De retorn a la ciutat, hem dit, seguint el protocol, que la vista de Queralt era molt millor que la de Montserrat, cosa que tampoc ha deixat de produir bona impressió entre els amics de la localitat.

Aquest any, la Patum és republicana. Hom ha tret la corona de l'Àguila, i com que això, pel que sembla, va desesperar alguns tradicionalistes, s'han repartit profusament unes fulles que diuen:

«Poble bergadà, desvetlla't.—El que representa l'Àguila.—El reposat i majestuós ball de l'Àliga Roial representa com Berga a l'empar de la corona reial i sota el dolc domini dels seus monarques, viu tranquil·la i majestuosa sense por ni temor de cap classe.—De l'Enciclopèdia Espasa.»

L'Àliga, sense corona, ha fet el seu ball amb la mateixa gràcia i dignitat de sempre. I tota la festa, aquesta festa meravellosa de la Patum, s'ha desenrotllat amb més èxit que mai. A la mitja part, discursos. El senyor Puig i Ferrater troba la manera de lligar la Patum amb la política i diu al poble que així com dels ballets populars com els que acabem de veure, Stravinski n'ha fet un producte apte per a la sensibilitat de tot el món, de les nostres tradicions i del folk-lore catalanista n'ha de sorgir una estructura política que, com els ballets russos, pugui anar per tot arreu.

Discurs de Ventura Gassol: política i poesia. Les muntanyes, l'Estatut, el Pi de les Tres Branques, Catalunya...

A baix, a la Plaça, barrejat amb la gent bellugadissa que fuig del foc dels coets, trobem un vell, molt vell. Duu barretina i ves-

El President aclamat a Manresa

a demostrar que ell no hi era entre els que estructuraren les Bases de Manresa.

Després dels quinze discursos del matí, tres discursos a l'Ajuntament, en la inauguració d'una placa. Els divuit parlaments semblaren suficients, de moment, i a l'hora del dinar no hi hagueren brindis. Però vingué l'Aplec sardanista del bosc de les Mercetes, i... quatre discursos més. Arribats en aquest punt, la caravana oficial va dividir-se. Alguns, entre ells En Macià, marxaren cap a Berga.

De Manresa a Berga marxen tres línies paral·leles: el tren, la carretera i el riu Llo-

tit de vellut. Ah, si l'hagués vist En Ventura Gassol!

—Us agrada la Patum?—li preguntem.
—Molt! A mi m'agrada tot el que és alegre. Mireu, no he estat mai. La qüestió és divertir-se. Sóc molt trempat, jo. I si tingués diners, encara en seria més de trempat...

Camí de Barcelona, amb el cap ple encara del traquet de la jornada, les paraules del vell de Berga ens revenen a la boca amb el gust fresc d'un brot de menta.

JOSEP MARIA PLANES

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

NO PATIREU CALOR SI ADQUIRIU UN
TRAJO DE FRESCOR
confeccionat, a 100 pessetes

Excel·lent qualitat; colors i dibuixos de moda

Sastreria Model
RAMBLA DE CANALETES, 11 - BARCELONA

L'APERITIU

Cactus. — De vegades un assisteix a una reunió en la qual es tracta de discutir unes quantes coses concretes, un fa la comèdia de pendre una part activa en la conversa, i, en realitat, l'única cosa que interessa és una teranyina que penja del sostre o que està enganxada a la punta d'un finestro com un vel de somnis tèrbols, estranys i inconfessables. Aquella teranyina, i qui diu teranyina diu el que sigui, s'apodera en una forma obsessiva de la pròpia atenció i ens porta a un món metàl·lic o gelatinós en el qual totes les idees que aquí ens serveixen, les idees paral·leles a l'americana, al rellotge o a la palla de xuclar el granisat, no compten absolutament per res. Moltes vegades m'he trobat jo, i em penso que jo qui sap les persones, en una conferència importantíssima en la qual les idees abstractes eren dintre la boca del conferenciant, com una dotzena de ratolins dintre una gàbia. Vull dir que el conferenciant posava una mena de vivacitat i d'interès intens en les seves paraules, i malgrat això, el cor, els ulls i tota l'ànima s'han avadit de la conferència i han començat a explorar la pintura dels llavis d'una senyora. Aquesta exploració no ha estat feta per cap interès d'ordre sexual ni pel més tènue egoisme. Ha estat, simplement, un oci pur i desinteressat de l'espirit. Del color dels llavis hem passat per tota mena de tobogans metafísics i hem anat a parar a regions insospitades de la imaginació.

Aquestes experiències concretes, que suposo que tothom ha pogut observar d'una manera translúcida, serveixen per explicar el fenomen de l'evasió, de fugir de l'ambient saturadíssim del dia, de donar un cop de cua de peix sentimental, i sense que la voluntat intervingui, trobar-nos que les ales del pensament volen dintre un aire que no té res a veure amb aquell que respira el pulmó de les majories.

Si aquestes evasions no existissin, el periodisme seria una cosa fada i revoltant, i dic el periodisme perquè és la literatura més necessària, més barata i més a l'abast de tothom. En conseqüència, tota la sal de la literatura consisteix en aquesta evasió, en l'escapada del pensament per cercar el contrast, la imatge no és res més que una fugida afortunada o desafortunada que es fa d'un camp a l'altre de la cuina a la metafísica, de la cirurgia a l'esport, etc.

Avui dia totes les persones que escrivim en el nostre país, no podem prescindir del moment polític, és com una mena d'amoniac que se'n fica al nas i a les orelles i als ulls. No podem pendre un cafè sense comentari polític, no ens podem tallar els cabells sense que les tisores ens parlin d'una possible candidatura per acabar d'atabalar les deformacions del propi clatell. Els que escrivim en els periòdics, sembla que tinguem l'obligació moral de punxar amb la ploma el ventre de l'un o de l'altre o bé d'una manera idíl·lica anar pentinant la cabellera acaramelada de les idees generals.

En aquests moments, jo sento una terrible necessitat d'evasió, de fugida, una necessitat de les ales més absurdes, dels climes més incoherents, de les boques més perfumades d'inconseqüència. Aquesta necessitat endevino que la senten moltes persones; és el moment en què es desitja un gran ocell de vidre volador, o un elefant platejat que es passegi per Barcelona repartint xiulets a les monges que encara no han tornat als convents i que volten per la Rambla disfressades de llagostes de rostoll.

Es potser per aquest desig d'evasió que l'altre dia una senyora em va ensenyar una magnífica col·lecció de cactus. He descobert que els cactus estan de moda, i m'ha semblat aquest fet una mena de cosa terrible, que fa posar els cabells de punta. Abans, les senyores eren amigues dels vegetals innocents, especialment de totes aquelles flors que podien fer un bon paper en un mes de Maria. Els antics havien cantat la rosa, els romàntics eren donats al líliri o la violeta i a totes les flors d'un color de tuberculosi. Més endavant foren exaltades les flors de cementiri i les flors suspectes, com les mandràgores, les anèmones i altres vegetals lleugerament pornogràfics.

La influència americana va posar de moda les orquídees i les dàlies complicades. El tango va acabar d'exaltar aquestes flors, però fins aquí tot anava com una seda. Avui dia els fets han canviat, les flors amb perfum i fesomia presentable ja no satisfan la curiositat vegetal de les persones de bon to. Es necessita una planta positivament antiestètica, d'un mèrit dubtós i d'una forma encara més dubtosa; naturalment que les dames encara no surten amb un cactus arrapat a l'escolt, però si Déu vol ja hi arribarem.

Dintre aquest ram de vegetals, n'hi ha que són estimadíssims i que guanyen primers premis en els concursos igual que els gossos més embafadors i més desnaturalitzats. Les dames els tenen en gàbies de vidre, els posen aparells de ràdio perquè es distreguin i els fan confidències de les més dures.

Jo confesso que aquestes plantes em fan horror. Dintre els vegetals, són d'una fredor i d'una viscositat solament comparable a la de les serps i les salamandres. Em fan l'efecte d'unes mones fofes, sense cap expressió, sense gens d'agilitat, carregades de punxes, tristíssimes, concentrades. És impossible contemplar algunes espècies de cactus sense que pel pensament se us arrosseguin imatges d'ordre sexual barrejades de sadisme i de monstruositat.

Moltes senyores mantenen la seva col·lecció de cactus amb una gran indiferència, amb una correcció envejable, moltes amb una innocència absoluta; però jo no sé donar res més que una explicació freudiana a la moda actual dels cactus.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

REPRODUCCIONS PLÀSTIQUES
D'ART CLÀSSIC SAGRAT I PROFÀ

LENA, S. A.

Exposició i venda:

Rosselló 238, junt a Passeig de Gràcia

UNA COMMEMORACIÓ

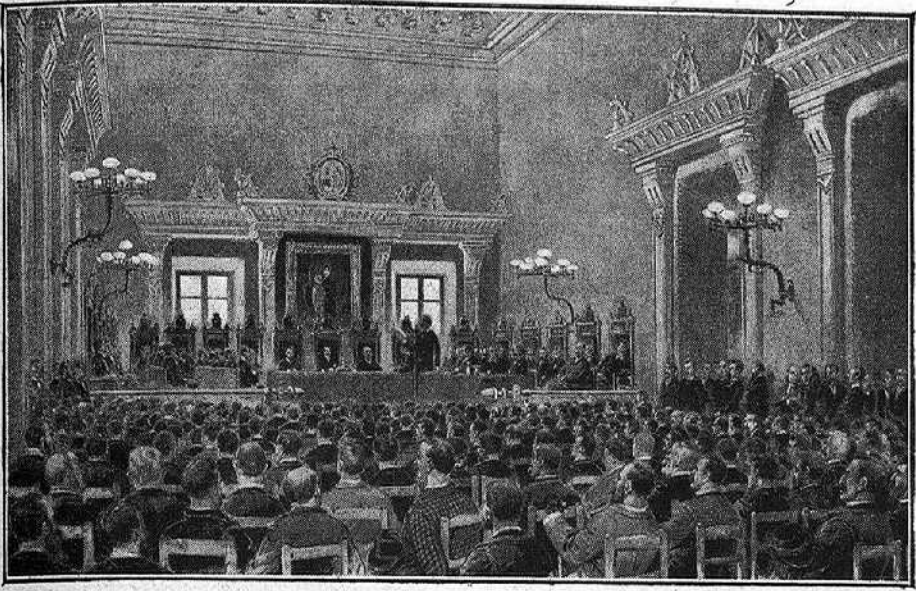
Les Bases de Manresa

L'acte del diumenge passat, celebrat a Manresa, amb motiu de commemorar la proclamació d'aquelles famoses Bases que van senyalar el primer acte afirmatiu del catalanisme polític, desperta en un observador serà dues menes de consideracions: les dues referents a la significança d'aquelles bases, i les altres a la de l'acte de la commemoració que se'n celebrava.

Car no divulgarem cap secret si diem que la recent solemnitat, en certs moments, va

certes coses que el que és a ell, tampoc el perjudiquen.

Doncs bé, aquell crit de rebeldia seriosa, estudiada, ordenada, de les Bases, fou un solenne desmentiment de l'ànima catalana a les pretensions de la Restauració. Catalunya començava de comprendre que la seva missió no era únicament d'estar grassa; la força interior és més explosiva i l'ànima d'un poble massa complexa, i li és impossible de baratar tots els seus valors morals i histò-

L'Assemblea de Manresa (1892), segons un dibuix de l'època de J. Pahissa

constituir una de les fases nombroses d'una vasta maniobra política que es celebra a casa nostra, amb entretots i conciliabuls sovint, i amb paraules més clares altres vegades; maniobra tendent a la creació d'un front únic català per a la lluita electoral que s'acosta.

Què eren i què volien ésser les Bases de Manresa?

En realitat, un esbós de projecte d'Estatut de Catalunya: en el moment en què el catalanisme emprèn la seva marxa política activa, calia fixar, enc que fos provisionalment, el seu programa màxim. Sense això, el catalanisme polític sempre hauria estat una cosa amorfa. Els líders i els diaris no hagueren trobat mai manera d'articular els seus pensaments amb il·lació. D'aleshores endavant, els catalans ja tenien la seva columna de foc i podien seguir els seus romatges pels deserts de la política general espanyola, envers la terra de promissió, és a dir, la llibertat de Catalunya.

I aquesta és l'essència de les Bases de Manresa. Una nova en marxa. No gaudíem els detalls, mireu el gest. Aleshores copareu la importància d'aquelles assemblees. Sense les Bases de Manresa, Prat de la Riba no hauria estat possible. Abans de la tàctica, calia fundar la personalitat. I, després de les Bases de Manresa, Catalunya, políticament, ja era una cosa articulada, o vertebada, com ara és moda d'escriure.

En el moment històric — any 1892 — quan foren pactades; les Bases representen, també, un fet col·lectiu de l'ànima catalana. Evidentment, la Restauració, amb Catalunya, i singularment després de l'any de l'Exposició, pretenia seguir la tàctica burgesa que a França caracteritzà la monarquia de Lluís Felip i el Segon Imperi. La Restauració mirava d'exaltar la prosperitat material i el confort de vida de Catalunya; engrèixava la Catalunya conservadora amb la non-non de l'«Enrichissez-vous». Comprènien la necessitat de matar l'espiritualitat del país. I, veritablement, mai la nostra terra no ha estat tan grollerament materialitzada com aleshores. Mai no s'havia donat tant el tipus del senyor Canons, golarre i ben pensant; amic de l'ordre i enemic de la política, de l'art i, en general, de tot allò que significa exaltació i entusiasme. La seva religió és la missa de dotze; creu que si no hi hagués religió tot hom robaria, i que, pel que fa la resta, Déu permet que passin

rics pels materials, immediats, moridors i baixos.

Amb l'aparició de les Bases moria el groller «bon sentit» i renaixia el «seny». Als ulls del bon vivent d'aleshores, aquells «quatre ximplers» que eren els catalanistes, «la feien més grossa» que mai.

Doncs bé; el punt culminant de la follia era l'inici de la saviesa.

Tot això passava l'any 1892.

En commemorar-ho, el 7 de juny de 1931, hom ha volgut promoure una efusió sentimental que fongués els partits polítics de Catalunya en una abraçada.

Aquesta fusió ens sembla molt bella, però no deixem d'adonar-nos de les dificultats que la volten.

Perquè cal tenir present que la Revolució ha estat feta per un partit català d'esquerra, el qual és sincerament republicà; el seu republicanisme és una convicció i un sentiment. No és com el monarquisme de la Lliga, basat en raons de conveniència (o que, almenys, ho semblaven).

Essent així, si els dirigents de l'Esquerra volien formar un front únic, on per força haurien d'entrar personalitats que, fins a l'últim moment, figuraven com a monàrquics, s'arriscarien molt a quedar-se sense partit. Les seves masses, aleshores, desorientades, passarien als radicals, els quals, per bé que moderats, són essencialment republicans i es diuen d'esquerra. Resultat: que les escorrialles que restarien de l'Esquerra catalana farien un paper trist al costat dels seus companys de solidaritat; l'Esquerra, de partit dominant, passaria al no res. I potser es demanar massa que un partit vulgui suïcidar-se a gratient.

I, encara, aquest sacrifici no seria pas per bé de Catalunya: tot el nostre prestigi actualment és condensa en una data i una figura: el 14 d'abril i Francesc Macià. Anular-lo és anular el prestigi actual de Catalunya.

No; l'interès de Catalunya no demana pas tant una unió pre-electoral com un sentit patriòtic post-electoral que porti els partits catalans a la coordinació quan es tracti de Catalunya. I, d'això, no en dubtem. No es perdria l'esperit de les Bases de Manresa.

Es clar que, anant dretes i esquerres cadascú per la seva banda, potser la dreta perdria algun lloc; però ella ja és prou generosa per saber reconèixer que, arran del 14 d'abril i del gest de Macià, no és l'hora de les dretes. Al cap i a la fi, la Catalunya d'esquerra, en gràcia al seu catalanisme palès i indiscutible, sap oblidar, políticament, aquell passat monarquisme de conveniència, i no els en fa cap càrrec. Un líder de la Lliga pot parlar allà on va. En Macià. Cap més partit monarquitzant o monàrquic tindria aquest privilegi.

ROSEND LLATES

Mirant a fora

Un septennat que acaba

com una novel·la

El secret de la data del matrimoni de M. Doumergue era molt ben guardat. Fins les persones que passen per informades pensaven que no es realitzaria fins el 13 de juny.

Cap repòrter, cap fotògraf no es trobaven presents quan de maire du huitième arrondissement, acompanyat del cap de l'oficina de matrimonis i d'un agutzil, penetrà a l'Elisi. Els diaris de la nit ignoraren la nova.

També se l'haurien deixada escapar els del matí si l'Agència Reuter no l'hagués divulgada.

Potser hom es preguntaria per què aquesta cerimònia s'ha retardat fins a la fi del septennat. Era sabut que Mme. Graves, esdevinguda Mme. Doumergue, feia temps que era la confident i la inspiradora del president. Però aquest no ha volgut cedir, durant la seva magistratura, a preocupacions personals. Ha preferit esperar tornar a ésser un senzill ciutadà.

Perquè, set anys enrera, Doumergue ja tenia aquesta intenció. Anava a realitzar-la, quan fou elegit president de la República, contingència en la qual no pensava poques setmanes abans que es produís. Li semblà aleshores que havia d'esperar, puix que li desagradava el soroll que es faria al voltant del matrimoni del cap de l'Estat.

— Un president de la República — deia — només té el dret de donar-se en espectacle per necessitats de l'Estat. El meu matrimoni no és pas una necessitat nacional.

I per més que a França hi hagi República des de fa molts anys, encara persisteixen alguns costums de cort, i ningú no vol creure que un president en exercici es pugui casar com un ciutadà qualsevol.

De totes maneres, Doumergue ha pogut donar, per alguns dies, el gust a la seva dona d'ésser presidenta.

Un altre matrimoni

També es diu que el matrimoni de M. Briand ha de tenir lloc a breu termini. Fins hi ha qui fa córrer la següent frase, que pronunciarí Briand responnent a una sol·licitud de pendre el cap de la croada pacifista: — Un casat de poc no ha d'agafar el bastó del pelegrí.

Romania = film

En formar-se el cabinet Jorga, la premissa assabentada digué que darrera el vell savi, estrany a la política com qui en pugui ésser més, es perfilava la dictadura d'Argentoianu, ministre de l'Interior i germanòfil.

Argentoianu ha suprimit, per decret, la Caixa de Retir dels periodistes romanesos, institució per una llei, que obligava el Govern a una subvenció anual de quatre milions de lei.

Aquests diners han servit per a la propaganda electoral.

El rei Carol ha baixat molts punts en l'estimació que els seus súbdits li tenien. La causa n'és la cèlebre Lupescu. Durant els primers dies del retorn del rei Carol, la Lupescu vivia a casa del ministre Argentoianu, però ara viu al palau, amb tots els honors. I el poble no perdona al rei l'abandó de la reina Helena, ni la culpa que hi té l'aventurera Lupescu.

El rei ha allunyat del poder el ministre Maniu, al qual devia el tron. L'ha allunyat perquè Maniu és partidari de la reina Helena i adversari de la Lupescu.

Però potser el rei Carol no hauria d'estar gaire content d'aquesta victòria. A Bucarest, hom qualifica públicament el ministre Maniu de president de la República.

Impressió del Derby

Com és tradicional, el Derby ha estat l'esdeveniment més important d'Anglaterra aquests dies.

A propòsit de la famosa carrera, un periodista anglès recorda que un any el xa de Persia es comptava entre els assistents a Epsom. Un cop acabades les carreres, com li preguntessin què li havien semblat, respongué: — Que un cavall pot córrer més de pressa que un altre, és una cosa que ja sap tothom... Doncs, per què s'ha de venir aquí per estar-ne més segur?

EL SUMMUM DE LA INVERSEMBLANÇA

Guillem II, penedit dels seus discursos, s'ha fet frare i ha llegat els seus béns al poble alemany.

(Jugend, Munic)

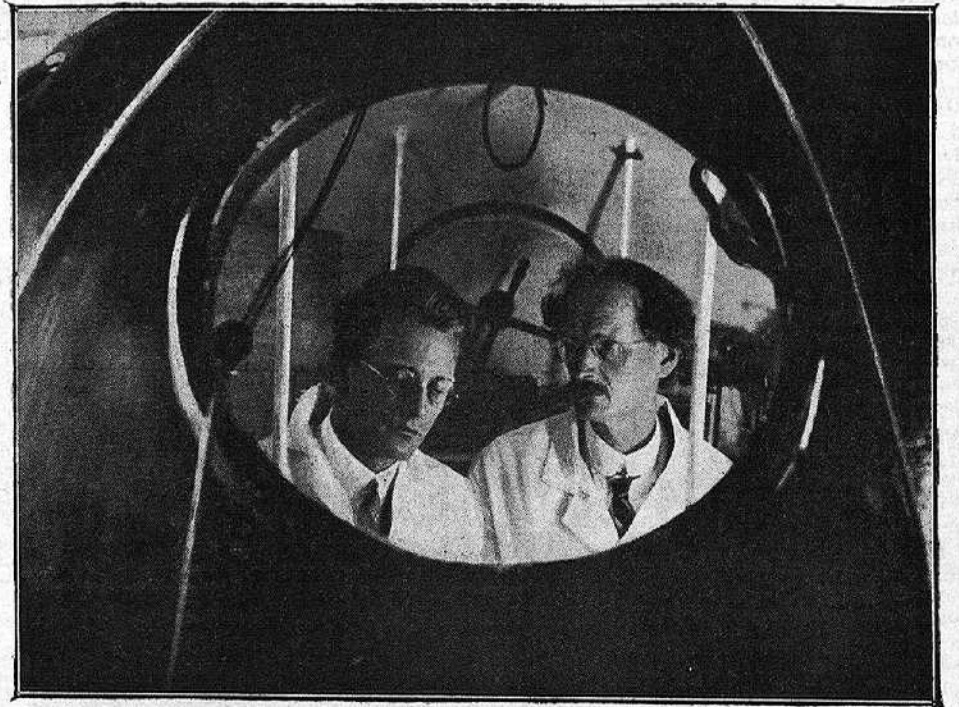
L'ESTRATOSFERA

El professor A. Piccard

Aquesta paraula: l'estratosfera, inventada per Teisserenc de Bort, que era coneguda per poques persones, ha tingut uns dies d'una certa popularitat. Un professor suís havia decidit estudiar-la de prop amb un globus d'un model estrafolari. Què dimoni passa a l'estratosfera? Sembla que els gasos hi són en repòs complet, que hi ha molt ozon, el qual absorbeix els raigs ultravio-

ciades pels profans —, es trobaren que la comanda exterior de la vàlvula no funcionava; calgué esperar que el globus baixés quan ell volgués, però el gas d'aquest, massa fred, escalfant-se en passar a les capes atmosfèriques inferiors, més calentes, i dilatant-se per tant, alienta o deturava en absolut el descens.

Amb la frescor del capvespre, el globus

Piccard (a la dreta) i Kieffer dintre la bola d'alumini

leta que esterilitzarien la terra tal com es tirilitzen, en la clínica o el laboratori, les dones i altres compostos cel·lulars no tan complicats... Com es veu, els problemes d'aquesta mena no són susceptibles d'interessar el gran públic, ni de tenir una aplicació immediata a la tècnica. Però el professor Piccard volia també estudiar les possibilitats de viatjar a grans altures en cabines tancades; amb l'escassa resistència a l'avanç que un aparell trobaria en l'estratosfera, un avió triplicaria la seva velocitat. I això ja té una més immediata aplicació.

Per interès científic, ja havia estat intentada l'ascensió a gran altura. En 1875, una exploració d'aquesta mena, a bord del globus Zénith, costà la vida a Sivel i Crocé-Spinelli. L'ur company Tissandier se'n sortí amb vida, però la pèrdua del coneixement li privà de fer cap observació que valgués la pena, cas que s'havia de repetir en 1901, en què Berson i Siring quedaren, a poc més de 10.000 metres, submergits en la inconsciència.

Calia trobar un mitjà de prevenir-se del fred i de la rarefacció atmosfèrica, dificultats que els anteriors aeronautes no havien salvat.

El professor Piccard, suís, catedràtic a Brussel·les, feia temps que treballava en la solució. De passada, prenia part en la Copa Gordon-Bennett, la prova de globus lliures més important. Per arribar a una gran altura amb un enginy d'aquesta mena, tenia dues solucions: sortir amb un globus inflat del tot i ascendir deixant anar llast a mesura de les necessitats, o bé sortir mig buit i esperar que la dilatació del gas del globus, essent major la minva de la pressió atmosfèrica, el fes arribar a una zona d'equilibri. Es decantà per la segona solució, que li estalviava la maniobra de les 14 tones de llast calculades necessàries per a la seva intenció, maniobres dificultades encara per la forma que havia de tenir la cistella, si cistella se'n pot dir.

El globus, doncs, construït a la casa Riedinger d'Augsburg, però pagat pel Fons nacional belga de recerques científiques, sortí inflat només a una setena part del seu volum, és a dir, 2.700 metres cúbics.

Per tal de prevenir-se del fred regnant a l'estratosfera (60 graus sota zero) i de la reducció a una desena part de la pressió atmosfèrica normal, que no permet la respiració, penjà al globus una bola d'alumini, proveïda de dos forats capaços de deixar passar un home i d'unes quantes lluneres per contemplar el paisatge, tancada hermèticament i calorífuga. Un periodista ha dit que aquesta bola semblava imagnada per Wells, tòpic corrent i, en aquest cas, exacte; sense pensar acostar-s'hi tant, el que ho ha dit ho ha encertat. La dita bola és, en efecte, semblant a la que descriu el novellista anglès en Els primers homes a la Lluna. Per tal de poder habitar dintre una esfera de cinc metres cúbics de capacitat, els aeronautes, a més a més dels aliments, s'endugueren una provisió d'oxigen, i adoptaren un dispositiu, segurament semblant al dels submarins, per fixar químicament l'anhidrid carbònic (vulgarment dit àcid carbònic), que és un gas tòxic.

Estudiats tots els detalls, proveït dels instruments d'observació necessaris, el professor Piccard (que és parent de la raó social Piccard-Pictet et Cie, fabrica d'autos suïssa que utilitza patents Hispano), esperà que li construïssin el globus i l'esfera d'alumini, i un cop llest això, esperà que fes un bon dia.

Aquest home de laboratori, que es llançava a una empresa perillosa, trobà un company, un altre suís, l'enginyer Kieffer, i després de dues temptatives fracassades pel setembre de l'any passat, renovà l'intent el 27 de maig darrer. L'Observatori meteorològic de Munic donava tota mena de previsions atmosfèriques favorables i calia no desapropiar-les.

A prop de les 4 de la matinada d'aquell dia, el globus s'enlairava a gran velocitat: 15.000 metres guanyats en 25 minuts, planava setze hores per l'estratosfera, més del compte, perquè quan els aeronautes decidiren baixar — perquè ja sabien moltes coses de corba de ionització de l'atmosfera, de les radiacions còsmiques conegudes per raigs gamma i altres filigranes de física del globus (terrestre) molt difícils d'ésser apre-

baixà relativament avall, a 4.000 metres; els aeronautes pogueren aleshores obrir les finestres de la bola i respirar aire; gairebé havien exhaurit la provisió d'oxigen que s'havien endut, i això que per precaució era el doble de la que calia.

Per sort, persistia l'anticicló que havia senyalat l'Observatori de Munic, la calma atmosfèrica, per dir-ho més clar, i l'aterratge no fou tan violent com era de tèmper. De totes maneres, en ésser tocant a terra, el globus reboté cinquanta metres. Potser aleshores foren de més utilitat que mai aquelles pintoresques gorres de cop, de vímet, amb les quals han aparegut en les fotografies dues persones tan serioses com el professor Piccard i l'enginyer Kieffer. Els aeronautes i llur globus es trobaren sobre Gurgl, en els Alps tirolesos, a les 22 hores. Hagueren de passar la nit dintre la bola.

Sense proposar-s'ho expressament, havien batut un rècord esportiu, el d'altitud en globus lliure. Si mai no recordem, el capità C. Gray el posseïa (per bé que no homologat) amb 12.945 metres; morí, probablement a 13.000 metres, en la temptativa de batre el seu propi rècord.

El professor Piccard ha dit que no tornaria a començar. La seva dona i els seus dos fills han passat massa ansia.

Hom diu que ha recollit observacions molt interessants. I aquesta serà per ell, segurament, la seva major satisfacció. No pas la popularitat, que un científic pur, encara que realitzi una gesta esportiva, no pot assolir en tanta manera com uns aviadors que porten a bon terme una llarga travessia.

PROF. ***

CANISERIA
FITÓ
BARCELONA

NOVETATS
EN CAMISES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA
Unió de Fotogravadors
Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

URODONAL

treu el dolor
de ronyons
perque
dissolt
l'àcid úric

GRÀFIC INDICADOR
DELS LLOCS A ON
ES LOCALITZA
EL REUMA

Fontbernàt
SASTRE

Trajes mig temps a preus mòdics

Cucurulla, 2, 1.ª. - Barcelona

Gabinet ortopèdic

ARAGÓ, 277, ENTRESOL, 2.ª
DE 10 A 11 DE 4 A 7
TELÈFON 76850 - BARCELONA

EL CINEMA

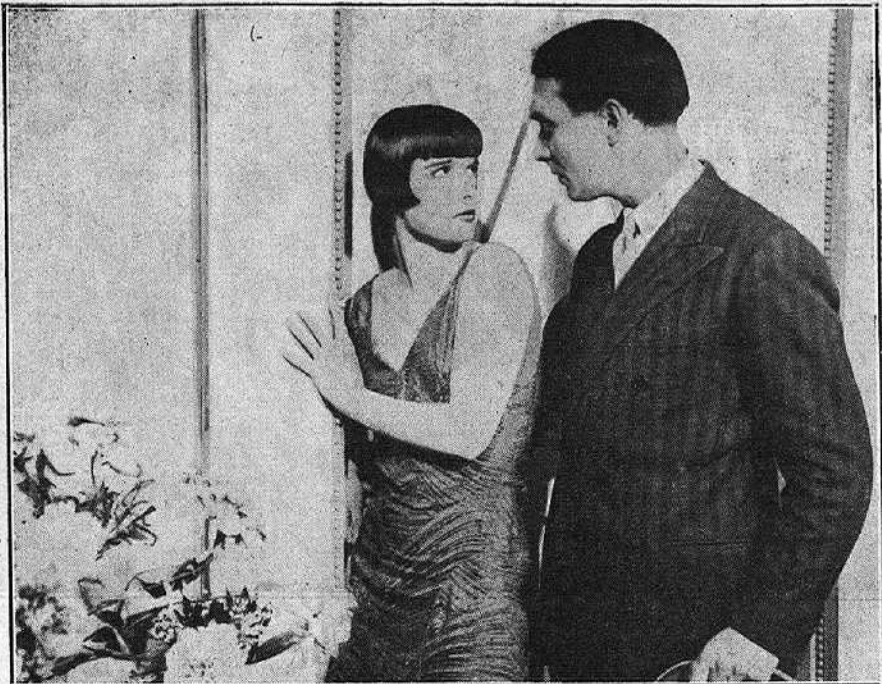
Darreres estrenes

Premi de bellesa, amb Louise Brooks i Georges Charlia, és un film força satisfactori i que honora la producció europea. Es obra d'A. Genina, a base d'una idea avançada per René Clair.

El tema dels concursos de bellesa, amb l'exhibicionisme que comporten, amb les conseqüències que se'n deriven en la persona de les candidates ascendides a la reia-

venen fastigoses i les hores normals feixugues, i això ho sentiu per la lògica del muntatge. L'enervament de la noia en el parc d'atraccions és un fet, entre tants, d'un tomb moral fet tangible als ulls.

Hi ha a la fi una utilització del sonor que no crec de més remarcar. Ella morta pel seu promès en un excés de gelosia. El seu cos en la cabina de proves, on es

«Premi de bellesa», amb Louise Brooks i Georges Charlia

lesa, amb llur actualitat palpitant, és un tema a bastament brillant per a comprendre tot seguit el bon partit que se'n pot treure en una obra cinematogràfica.

Adhuc és estrany que els productors no hagin explotat amb assiduitat el tema, els americans particularment, que tenint agavallades les millors dones del món — parlem de plàstica — podrien simular concursos perfectes.

Premi de bellesa és un film que hom podia haver presentat almenys ara fa un any. Amb tot, no ve amb retard. Un any és en el cinema, en aquest moment de la seva evolució, tota una època, i el millor elogi d'un film sonor és dir que un any no l'envellix gens. I és que Genina ha palesat un sentit ferm del convencional, que l'ha portat a evitar-lo sempre, emprant el so amb tacte i mesura; per això aquestes utilitzacions són raonables i per tant absentes de velleses.

Les paraules són escasses i les imatges, amb preponderància doncs, recorren integralment una història que resta ben visual.

Dues vides perfectament humils. Un tipògraf i una mecanògrafa. Els dos, promesos i treballant per a la mateixa empresa, la del diari *Le Globe*, encarregat d'eleger miss França, la noia que ha de representar la seva nació al concurs de bellesa europeas que s'ha de celebrar a San Sebastián.

Al mateix temps, doncs, que penetrem en l'ambient on s'escolen llurs ocupacions professionals, ens assabentem de la marxa del concurs. La noia no pot resistir-se a la facècia de trametre la seva fotografia al jurat; quan més tard va a reclamar la foto oïent al voler del seu promès que de testa aquestes exhibicions, s'assabenta amb sorpresa que no sols ja és massa tard, sinó que és ella la reina de bellesa de França.

Miss França és elevada, en mig de les aclamacions de la multitud cosmopolita reunida sota el cel del nord espanyol, a Miss Europa, i aleshores la història de la noia es descabdella a una velocitat creixent. Assejats pels homes, marxant en mig d'un rengle d'adulacions i una pluja de presents, tasta la vida de les *altes esferes*, renunciar a la qual ja no li seria fàcil.

Amb la millor voluntat del món tornarà al costat del seu promès, el tipògraf de *Le Globe*, i tractarà de compartir aquella vida humil que ara descobreix ben enutjosa. Buides i monòtones les hores domèstiques, plens d'aspectes desagradables els plaers dels pobres, ben ordinàries les maneres del seu promès, gens d'elegància en el seu medi i el record present de les *altes esferes*, les comparacions constants, l'atracció invencible del món aquell obert de bat a bat i que l'espera.

El valor del film escau en allò que no s'explica, és el fet innegable que són les imatges les que suggereixen clarament el que s'esdevé. Les coses indiferents esde-

passava un assaig d'ella a la pantalla sonora. La projecció continua impassible i mentre ella jau morta a terra, a la pantalla el seu rostre somriu i la seva boca s'anima encara amb una cançó indiferent.

Hem pogut veure dos films americans signats per firmes tan prestigioses com Lewis Milestone i Henry King, dos films que també feia molt de temps que eren

Eleanor Boardman en «Ella se'n va a la guerra»

a Barcelona. Són, respectivament, *Nits de Nova York* i *Ella se'n va a la guerra*.

Dos films ben fets, naturalment, com escau als que en són els autors, però sense accent de cap mena.

En *Ella se'n va a la guerra*, hi ha, al principi, molta escena deliciosa dintre el tarannà habitual de les comèdies americanes, i cap a la fi un atac de tanks americans en mig d'un camp en flames, que és un fragment d'empenta. Eleanor Boardman, sincera en començar i més tard en un paper bastant convencional, amb la cara bruta de fang i tot, no pot dissimular que és una de les dones més boniques del cinema americà.

Nits de Nova York és el primer talkie de Norma Talmadge. Ambient de clubs nocturns, d'infractors de la llei seca, de pistolers, amb aquella veracitat a què estem avesats. Luis Alonso, en un paper substancial de marit abúlic, fracassat, però en el fons un gran enamorat de la seva dona. Esplèndida sonorització de la versió muda a base de la cançó, única cançó del film, que comença l'espòs i acaba l'esposa.

J. PALAU

Aquesta setmana s'han estrenat *La dona que estimem*, de Víctor Seastran, amb Vilma Banky i Robert Ames, l'actor que tan bona impressió ens produí en *La intrusa*. En parlarem en el número pròxim.

PANORAMA

«El vertigen del tango»

Tothom que va anar a veure *Liliom* va poder veure també el film *El vertigen del tango*. Com que *Liliom* no acabava de convèncer el públic, l'empresa a darrera hora canvià l'ordre del programa, i mentre l'obra mestra de Borzage pasava a la categoria de complement, el film sobre el tango ocupava el lloc de preferència.

No crec que a ningú li sàpiga greu haver esmerçat una hora veient aquest film. Ara que tothom està d'acord a remarcar que de tango n'hi havia una dosi tan insignificant que quasi no es veia, i de vertigen tan poc com gens. Altres títols haurien estat més escaients al contingut del film.

El film potser tenia un defecte: haver juxtaposat com antagonistes dues dones massa semblants. Es jugar amb la monotonia; és el mateix que compondre un duo de tenors.

En el film, aquestes dues dones són de molt bona pasta, no pas perfectes tanmateix. A la fi es barallen a veure quina de les dues serà més abnegada. Noble lluita que caldria posar de moda entre la gent. L'argument sembla escrit per En Josep M. Folch i Torres; però, que voleu fer-hi, el film comporta una fotografia tan perfecta, un moviment tan suau i captivador, Lois Moran és una dona tan bella, que no ens desagradaria pas reveure'l.

Menys paraules i més fets

Mr. Lasky, de la Paramount, ha declarat categòricament que s'han acabat ja els diàlegs trivials en els films. El president de la famosa casa productora anuncia que la nova producció marca una notable orientació vers el silenci i el moviment. Prou d'aquells llargs diàlegs que obligaven a una prolongada immobilitat. El públic exigeix un canvi constant de plans.

Això no vol dir pas que es tracta de tornar enrera i de prescindir de la paraula. Aquesta està incorporada al cinema; avui la tècnica d'aquesta incorporació és ja prou madura perquè renunciem ara a una comquesta semblant.

Menys paraules i més fets, aquesta és la divisa d'un Sternberg en el seu nou film *Marroc*, que, segons Mr. Lasky, demostra millor que totes les explicacions del que es tracta en aquesta nova orientació.

Per altra banda, l'instrument es perfecciona en la resolució de les dificultats, i les dificultats que ha creat el micròfon adherit a la càmera han estat tan serioses, que avui, que estem en vies de veure tots els obstacles allissats, assistim per la mateixa raó a un real progrés del cinema adhuc considerat des d'un punt de vista estrictament visual.

Mr. Lasky afirma, i veient les darreres pel·lícules hem de donar-li la raó, que la presa de vistes és avui més intel·ligent del que ho era a finals del 1927, quan el sonor vingué a l'existència.

Stefan Zweig al cinema

La narració de Zweig, *Vint-i-quatre hores de la vida d'una dona*, serà filmada per segona volta. Recordem que, en aquestes pàgines, dos col·laboradors nostres s'han referit a les possibilitats cinematogràfiques d'aquesta narració a propòsit d'una escena que té lloc a l'entorn d'una taula de joc.

En la novel·la, Zweig, amb una descripció de les mans, pretén fer conèixer al lector les vicissituds del joc entre els personatges aplegats a l'entorn de la taula.

No seria estrany, és tot al contrari molt possible, que aquesta escena, en la ment de l'autor, hagués nascut d'una reminiscència cinematogràfica. Tanmateix la influència del cinema damunt dels escriptors contemporanis és una cosa obvia a tot ésser-ho. De totes maneres constatem la manca d'una monografia detallada d'aquestes influències que fora sens dubte molt curiosa.

Un treball que exigeix, per a realitzar-lo, una gran experiència literària i ensems viure en una quotidiana intimitat amb el cinema.

La joventut alemanya i el cinema

Herr Pasternak, mestre d'escola en algun lloc de la part alemanya de l'Alta Silèsia, ha dirigit un qüestionari a la guita de les escoles preguntant si anaven sovint al cinema, quina mena de films els agradaven més i per quines raons, etc.

Cal remarcar que a Alemanya les criatures de menys de divuit anys no poden assistir als cinemes, llevat de certes sessions autoritzades per la censura.

De l'enquesta de Pasternak resulta que les criatures prefereixen els films prohibits. No és pas únicament als països meridionals on els reglaments semblen fets per ésser violats.

Però el més fort és que gairebé la meitat de nois i noies han confessat que es procuraven els diners de l'entrada amb mitjans il·legals, i un 15 per 100 de nois i 13 per 100 de noies han declarat que van al cinema «per raons eròtiques».

El professor Pasternak ha quedat veient visions i ha comunicat els resultats de la seva enquesta a la policia perquè extremi la vigilància a l'entrada dels cinemes.

Cine-Foment Martinense

GRAN PROGRAMA per al dijous, 11 juny, nit i diumenge, 14, tarda i nit. - Les pel·lícules:

LEGIONARIOS LO QUE PONEN LAS GALLINAS

Muda, per LEWIS STONE Dibujos sonors

«Parlez-Vous» «Un mundo infame»

Rialta continua per SLIM SUMMERVILLE Sonora

De l'opereta al drama policíac

Al compàs de tres per quatre és el compàs del vals. Qui diu vals, diu vals vienès, i qui diu vals vienès, diu opereta vienesa. Es clar que qui diu tot això, podria dir exactament una altra cosa, però, de moment, les necessitats de la crònica volen que arribem a aquest resultat.

Si no anem errats, *Al compàs de tres per quatre* és la primera opereta que els alemanys presenten a Barcelona. L'experiment

molt bo, no aconsegueix donar al seu paper tota la força i el caràcter a què ens té acostumats.

William Powell — no hi podem fer més — se'n apareix sempre com un home gebrat que no dubtaria ni un instant a engegat cinc bales dintre del cor més generós. Aquest artista extraordinari després una antipatia tan cordial, és un mala ànima tan distingit, que val la pena que els seus

«Al compàs de tres per quatre», opereta cinematogràfica

és interessant, sobretot aquí on les operetes americanes, quan han estat ensopegades, com *La parada de l'amor* i *Montecarlo*, han tingut un èxit de públic molt gran. Aquestes operetes d'aire vienès passat per Hollywood, dirigides ambdues per l'alemany Lubitsch, tenien, segurament, una gràcia més alada, un aire més fresc, un to més brillant que aquest *Compàs de tres per quatre*. No obstant, en aquesta opereta alemanya — de l'alemany al vienès no hi ha més que un pas — trobem, més que en les produccions americanes, el perfum autèntic dels vals i de la tendra cursileria del sentimentalisme d'exportació que es fabrica a les ribes de Danubi.

Malgrat la gràcia una mica feixuga dels artistes alemanys, *Al compàs de tres per quatre* és un film animat i simpàtic. Hi ha, sobretot, i és el que el públic agraeix, aquella voluntat de fer una obra lleugera, superficial, que hom pugui escoltar i acceptar sense formular-se prèviament cap de les preocupacions artístiques, tècniques i filosòfiques que cada dia enlenteixen una mica més l'aire de l'espectador de cinema.

Això no vol dir que *Al compàs de tres per quatre* sigui un film ingenu. Tot el contrari, trobem en ell tota la murrièria i els efectismes del *métier* més treballat. El problema més difícil de resoldre en aquesta mena de films, o sigui el de procurar que l'obra resulti eminentment cinematogràfica, i evitar, per tant, els paranyes que presenten les facilitats teatrals, està ben solucionat, encara que sense arribar a aquella perfecció que seria de desitjar i de la qual creiem que, inevitablement, el cinema no pot evadir-se.

La música d'*Al compàs de tres per quatre*, un dels elements més importants, per no dir el més important, en els films operetes, fa de molt bon escoltar. Hi ha un vals molt bonic i molt enganxadi, i un *one-step* que es mereix els honors de tots els gramòfons.

Si del Tivoli saltem al Coliseum, ens trobarem amb un film de William Powell — *L'ombra de la llei*. Aquesta vegada, al prestigiós «traidor» de la Paramount li ha donat per fer de bona persona, i encara que de bon començament ja li posen les manilles i poca estona després ja el tenim a presidir, William Powell, que és un actor

directors no el facin malbé convertint-lo en heroi d'historietes sentimentals i, sobretot, que no el vulguin fer passar per un galan irresistible. Si no, les males persones aficionades al cinema tindran dret a una legítima reclamació.

L'ombra de la llei és un film discret, que té un començament que és un encert amb totes les de la llei. Llàstima que després l'acció decau una mica, sobretot a causa d'una certa monotonia. De totes maneres, fa de bon veure i, quan no, sempre tindreu ocasió d'admirar la *tenue* del seu protagonista.

J. M. P.

COLISEUM

AVUI

la més emocionant creació de WILLIAM POWELL

Interessantíssima novel·la d'un home d'honor, acusat d'homicidi pel seu culte a la cavallerositat

Es un film «Paramount» parlat en anglès, amb títols en espanyol

(PROVINCIA DE TARRAGONA)

Altura: 650 metres sobre el nivell del mar

Temporada oficial: 24 de juny a 24 setembre

Nou propietari: SALVADOR SAMSÓ
Direcció: FELIX BARGUÑO

Prodigioses aigües, les més nitrogenades i arsenicals d'Espanya. Malalties dels bronquis, pell, budells, neurosis i diabetes.

Situació meravellosa, clima sec, establiment rodejat de bosc. Pensió completa des de 15 pessetes.

Habitacions des de 4 pessetes
Xalet per a famílies

Tots els dies auto a Cardó a l'arribada a Mora la Nova, del ràpid sortida de Barcelona a les 8.27 matí.

Referències: S. SAMSÓ, Pòrtic Mercat St. Josep, 4 - Tel. 16235 - De 4 a 8 tarda
Farmàcia Garreta, Rambla Catalunya, 81
«La Ideal Samaritana», Arcs, núm. 10

MOLT AVIAT

LA PRINCESA SE ENAMORA

per

Charles Farrell

